

Sygn. akt I ACa 1041/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 kwietnia 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący :	SSA Ewa Jastrzębska (spr.)
Sędziowie :	SA Lucyna Świdowska-Pilis SO del. Aneta Pieczyrak-Pisulińska
Protokolant :	Anna Wieczorek

po rozpoznaniu w dniu 26 marca 2015 r. w Katowicach

na rozprawie

sprawy z powództwa L. O. i K. O. (1)

przeciwko T. O.

o zobowiązanie do złożenia oświadczenia woli

na skutek apelacji powodów

od wyroku Sądu Okręgowego w Częstochowie

z dnia 31 lipca 2014 r., sygn. akt I C 26/13

1) oddala apelację;

2) przyznaje od Skarbu Państwa (Sądu Okręgowego w Częstochowie) na rzecz adwokata T. K. wynagrodzenie w kwocie 6642 (sześć tysięcy sześćset czterdzieści dwa) złote, w tym podatek od towarów i usług w wysokości 1242 (tysiąc dwieście czterdzieści dwa) złote, tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodom z urzędu w postępowaniu apelacyjnym.

Sygn. akt I ACa 1041/14

UZASADNIENIE

Powodowie L. O. i K. O. (1) domagali się zobowiązania pozwanego T. O. do złożenia oświadczenia woli o przeniesieniu na rzecz powodów własności nieruchomości stanowiącej gospodarstwo rolne, położone we wsi P., o powierzchni 2,7701 ha, oznaczonej nr geodezyjnymi: (...), dla której to nieruchomości Sąd Rejonowy w C. Zamiejskowy Wydział Ksiąg Wieczystych w K. prowadzi księgę wieczystą nr (...), zasądzenia od pozwanego na ich rzecz kosztów procesu.

Na uzasadnienie swojego roszczenia powodowie wskazali, iż umową darowizny darowali swojemu synowi – pozwanemu T. O., gospodarstwo rolne o powierzchni 2,7701 ha położone w P., a następnie odwołali darowiznę z powodu rażącej niewdzięczności obdarowanego i jego żony trwającej od lata 2012 roku.

Pozwany domagał się oddalenia powództwa jako nieuzasadnionego co do zasady oraz co do legitymacji procesowej pozwanego oraz zwrotu kosztów procesu.

Pozwany zaprzeczył jakoby dopuścił się rażącej niewdzięczności względem powodów. Zarzucił także brak legitymacji biernej, gdyż właścicielami nieruchomości mającej być przedmiotem zobowiązania objętego niniejszym pozwem była także jego żona R. K. (1), a nieruchomość wchodziła w skład wspólności majątkowej małżeńskiej, nadto, nieruchomość tę podarowali wraz z żoną synowi K. O. (2).

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 31 lipca 2014r Sąd Okręgowy w Częstochowie :

1. oddalił powództwo;
2. przyznał od Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Częstochowie na rzecz adwokata T. K. kwotę 8 856 zł tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodom z urzędu, w tym kwotę 1 656 zł tytułem podatku od towarów i usług;
3. nie obciążył powodów L. O. i K. O. (1) obowiązkiem zwrotu kosztów procesu na rzecz pozwanego.

Ustalił w uzasadnieniu, iż powodowie L. i K. małż. O. są rodzicami pozwanego T. O. (okoliczność bezsporna).

Umową z dnia 26 lipca 2007 roku, zawartą w formie aktu notarialnego przed notariuszem K. J. w O. (Rep. (...)) L. i K. O. darowali T. O. nieruchomość stanowiącą gospodarstwo rolne, położone we wsi P., o powierzchni 2,7701 ha, oznaczoną nr geodezyjnymi: (...), dla której to nieruchomości Sąd Rejonowy w C. Zamiejskowy Wydział Ksiąg Wieczystych w K. prowadzi księgę wieczystą nr (...). Przeniesienie własności na rzecz obdarowanej nastąpiło wraz z częściami składowymi, tj. murowanym, czteroizbowym, krytym papą budynkiem mieszkalnym o powierzchni użytkowej około 80 m⁽²⁾.

(dowód: odpis aktu notarialnego, k. 7-8)

Aktem notarialnym z dnia 23 marca 2011 roku przed notariuszem K. J. w O. (Rep. (...)) T. O. i R. K. (1) dokonali rozszerzenia wspólności majątkowej małżeńskiej na wszelkie majątki nabyte przez nich przed zawarciem związku małżeńskiego oraz w czasie trwania wspólności ustawowej.

(dowód: odpis aktu notarialnego, k. 258)

Umową z dnia 7 lutego 2013 roku, zawartą w formie aktu notarialnego przed notariuszem K. J. w O. (Rep. (...)) T. O. i R. K. (1) darowali K. O. (2), w imieniu którego występował kurator – B. K., do jego majątku osobistego nieruchomości położone we wsi P., o powierzchni 2,4696 ha, oznaczone nr geodezyjnymi: (...), dla której to nieruchomości Sąd Rejonowy w C. Zamiejskowy Wydział Ksiąg Wieczystych w K. prowadzi księgę wieczystą nr (...). Przeniesienie własności na rzecz obdarowanej nastąpiło wraz z częściami składowymi, tj. murowanym, jednokondygnacyjnym budynkiem mieszkalnym o powierzchni zabudowy około 127 m⁽²⁾ oraz murowanym, jednokondygnacyjnym budynkiem o funkcji podstawowej transportu i łączności, o powierzchni zabudowy 41 m⁽²⁾. W umowie tej ustanowiono na nabytej przez K. O. (2) nieruchomości służebność osobistą prawa dożywotniego zamieszkania na rzecz T. O. i R. K. (1).

(dowód: odpis aktu notarialnego, k. 259-261)

Relacje stron do czasu dokonania darowizny na rzecz pozwanego były poprawne. Początkowo, po dokonaniu darowizny powodowie i pozwany wspólnie pracowali w będącym przedmiotem darowizny gospodarstwie, wspólnie

dbali o dom. Po zawarciu przez pozwanego związku małżeńskiego z R. K. (1) w rodzinie zaczęły potęgować się nieporozumienia i konflikty. Pojawił się konflikt pomiędzy pozwanym i R. K. (1) a jego bratem – R. O., a także rodzicami. Konsekwencją narastającego konfliktu było zachowanie pozwanego polegające na zamykaniu bramy wjazdowej na kłódkę, co uniemożliwiało powodowi jej otwarcie i utrudniało wwiezienie opału czy ziemniaków, bądź wpuszczenie gości. Ponadto pozwany bądź jego żona przy każdej konfliktowej sytuacji wzywają policję. Żona pozwanego prezentuje postawę agresywną w stosunku do powodów. Objawem tej postawy jest wszczynanie awantur i kłótni bez powodu, np. w sytuacji rozmowy powoda z sąsiadem, bądź wykonywania czynności bielenia drzew owocowych. Te zdarzenia spowodowały, że stosunki pomiędzy powodami, a pozwanym i jego żoną uległy znaczącemu pogorszeniu. Przeszli oni ze sobą rozmawiać i utrzymywać jakiegokolwiek więzi.

(dowód: zeznania E. M. k. 462-463, zeznania K. Z. k. 463-464, zeznania E. K. k. 464-465, zeznania J. P. k. 465-466, zeznania H. J. k. 466-467, zeznania J. R. k. 467-468, zeznania A. K. k. 496-497, zeznania S. M. k. 497-500, zeznania R. G. k. 519-520, zeznania R. O. k. 520-523, zeznania P. K. k. 523-525, zeznania D. B. k. 525-526, zeznania S. P. k. 525-530, częściowo zeznania R. K. (1) k. 533-538)

Pozwany i jego żona zawiadamiali policję o rzekomym znęcaniu się powodów nad nimi i ich małoletnim dzieckiem, a wnukiem powodów oraz o nadużywaniu przez powoda L. O. alkoholu. Działania te ukierunkowane były na założenie tzw. „niebieskiej karty” powodowi, jako osobom stosującym przemoc w rodzinie. Zespół (...) działający przy (...) Ośrodku Pomocy Społecznej w P. w trakcie czynności sprawdzających nie znalazł podstaw do założenia „niebieskiej karty” i zakończył wszczęte postępowanie. Badanie psychiatryczne, któremu poddał się L. O., wykluczyło istnienie u niego cech uzależnienia od alkoholu. Organy ścigania nie potwierdziły sytuacji znęcania się powodów nad pozwanym i jego rodziną.

(dowód: dokumentacja Gminy P. k. 367-386, protokół k. 22, zaświadczenie k. 23, badanie psychiatryczne k. 20-21, informacja z Komisariatu Policji w K. k. 388).

W dniu 31 października 2012 roku powodowie sporządzili oświadczenie o odwołaniu darowizny z powodu rażącej niewdzięczności pozwanego T. O..

(dowód: oświadczenie o odwołaniu darowizny, k. 24).

Pismem z dnia 9 listopada 2012 roku pełnomocnik pozwanego poinformował powodów, iż brak jest podstaw do odwołania darowizny, o czym świadczy jego oświadczenie zatytułowane (...).

(dowód: pismo k. 26, 56-57).

Stan faktyczny Sąd pierwszej instancji ustalił na podstawie zeznań wskazanych świadków, zeznań stron oraz dokumentów, których prawdziwości żadna ze stron nie kwestionowała. Zdaniem tego sądu nie są wiarygodne zeznania R. K. (1), które w przeważającej mierze polegały na negatywnych ocenach powodów, a nie przedstawianiu faktów. Sąd pierwszej instancji nie dał wiary zeznaniom świadka R. K. (1), co do faktu, jakoby L. O. zaatakował ją nożem, gonił ją po klatce schodowej, czy chciał bić. Sąd ten nie dał też wiary jej zeznaniom i zeznaniom pozwanego T. O. w części dotyczącej alkoholizmu L. O.. Zeznania te sprzeczne są z zeznaniami przesłuchanych w sprawie świadków oraz dokumentami, znamienne jest, iż nawet świadkowie powołani przez pozwanego takiej wersji nie potwierdzają.

Zdaniem sądu pierwszej instancji powództwo nie jest zasadne z powodu braku legitymacji pozwanego T. O. .

Darowizną dokonaną umową z dnia 26 lipca 2007 roku, zawartą w formie aktu notarialnego przed notariuszem K. J. w O. (Rep. (...)) L. i K. O. darowali T. O. nieruchomości stanowiącą gospodarstwo rolne, położone we wsi P., o powierzchni 2,7701 ha, oznaczoną nr geodezyjnymi: (...), dla której to nieruchomości Sąd Rejonowy w C. Zamiejscowy Wydział Ksiąg Wieczystych w K. prowadzi księgę wieczystą nr (...). Umową z dnia 23 marca 2011 roku zawartą przed notariuszem K. J. w O. (Rep. (...)) T. O. i R. K. (1) dokonali rozszerzenia wspólności majątkowej małżeńskiej na wszelkie majątki nabyte przez nich przed zawarciem związku małżeńskiego oraz w czasie trwania wspólności ustawowej.

Zatem na dzień odwołania darowizny, tj. na dzień 31 października 2012 roku, współwłaścicielami nieruchomości na zasadach wspólności ustawowej małżeńskiej byli T. O. i jego żona R. K. (1). Następnie przed doręczeniem odpisu pozwu pozwanemu, (a zatem nie w warunkach przewidzianych w art. 192 pkt 3 k.p.c.) właścicielem spornej nieruchomości stał się małoletni syn T. O. i R. K. (1) – K. O. (1), który na mocy umowy darowizny z dnia 7 lutego 2013 roku, zawartej w formie aktu notarialnego przed notariuszem K. J. w O. (Rep. (...)) nabył te nieruchomości. W sytuacji nieodpłatnego rozporządzenia przez obdarowanego przedmiotem darowizny na rzecz osoby trzeciej, to na tę osobę przechodzi obowiązek zwrotu przedmiotu darowizny w razie skutecznego jej odwołania .

W okolicznościach niniejszej sprawy powziął sąd pierwszej instancji wątpliwości, co do ważności czynności prawnej w świetle zasad współżycia społecznego. Jednakże powodowie reprezentowani przez profesjonalnego pełnomocnika nie sformułowali zarzutu nieważności umowy i nie przedstawili na tę okoliczność żadnych dowodów.

Na marginesie wskazał sąd pierwszej instancji , że gdyby doszło do ustalenia nieważności umowy darowizny z dnia 7 lutego 2013 r. w świetle zasad współżycia społecznego, to nieruchomości stanowiłaby własność małżonków T. O. i R. K. (1). Taki stan faktyczny również uzasadniałby oddalenie powództwa. Powszechnie bowiem przyjmuje się, że współwłasność łączna nie ma bytu samodzielnego. Związana jest ona z innym stosunkiem prawnym o charakterze osobistym (podstawowym), względem którego pełni służebną rolę. Współwłasność łączna jest więc odpowiednikiem w prawie rzeczowym tego podstawowego stosunku osobistego. Współwłasność łączna wynika z ustawowej (art. 31 k.r.o.) i umownej (art. 47 k.r.o.) małżeńskiej wspólności majątkowej. Współwłasność łączna charakteryzuje się swoją specyfiką. Najistotniejszą jej cechą jest bezwzględny zakaz rozporządzania udziałem we współwłasności. W niniejszej sprawie zaszłoby zatem biernie współuczestnictwo konieczne wypływające z istoty małżeńskiej wspólności majątkowej (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 2 czerwca 1978 r., sygn.. akt I CZ 65/78, LEX nr 8107, uchwała Sądu Najwyższego z dnia 17 stycznia 2013 r., sygn. akt III CZP 100/12, OSNC 2013/9/104). Jak wynika z charakteru ustawowej wspólności małżeńskiej pozwany nie mógłby samodzielnie rozporządzić składnikiem majątkowym wchodzącym w skład majątku wspólnego małżonków. Z tego względu konieczne byłoby pozwanie zarówno powoda, jak i jego małżonki. Zatem zdaniem sądu pierwszej instancji brak pełnej legitymacji procesowej po stronie pozwanej byłby również wystarczającą podstawą do oddalenia powództwa w sytuacji, gdyby małżonkowie T. O. i R. K. (1) nie darowali swojemu małoletniemu synowi teje nieruchomości.

W dalszej kolejności rozważył sąd pierwszej instancji istnienie przesłanki „rażącej niewdzięczności” uzasadniającej odwołanie darowizny. Sąd ten stwierdził w oparciu o zebrany materiał dowodowy, iż zachowanie pozwanego T. O. wyczerpuje znamiona, rozumianej w sposób przedstawiony powyżej, „rażącej niewdzięczności” w stosunku do powodów jako darczyńców. Zebrane w sprawie dowody, w tym w szczególności zeznania świadków oraz stron korelują ze sobą i pozwalają na stwierdzenie, iż relacje pomiędzy powodami a ich synem do pewnego momentu były bardzo dobre, serdeczne, pełne troski i miłości. Ochłodzenie relacji pomiędzy pozwanym i rodzicami nastąpiło po zawarciu przez pozwanego związku małżeńskiego z R. K. (1). Nastawienie pozwanego do rodziców zmieniło się i było nacechowane znamionami niewdzięczności w stopniu kwalifikowanym. Powodem konfliktu rodzinnego pomiędzy stronami i motorem napędowym wielu zdarzeń i nieporozumień jest R. K. (1), która prezentuje negatywny stosunek do teściów i takiego samego stanowiska oczekuje od męża. Pozwany pozostaje pod bardzo silnym wpływem żony i w żaden sposób nie reaguje na jej zaczepne w stosunku do teściów zachowania, by w ten sposób nie dopuścić do powstania konfliktu bądź złagodzić już istniejący. W ocenie Sądu pierwszej instancji pozwany jako dorosły mężczyzna winien dokonać właściwej, obiektywnej oceny relacji jego rodziców i żony oraz przedsięwziąć działania zapobiegające pogłębianiu się negatywnej relacji. Nadto pozwany swoim bezpośrednim działaniem wyczerpuje dyspozycje art. 898 § 1 k.c. Składając bezpodstawne wnioski o objęcie ojca leczeniem w związku jego rzekomym alkoholizmem naraził w ten sposób powoda L. O. na zniesławienie . Również zachowania pozwanego i jego żony polegające na wzywaniu Policji do zdarzeń błahych, zdecydowanie niewymagających interwencji, ukierunkowanych do założenia tzw. „niebieskiej karty” naraziły powodów na zniesławienie. Przejaw nagannego zachowania pozwanego wobec darczyńców stanowiło również zabronienie przyjazdu do rodziców drugiemu synowi – R. O. na posesję i przebywanie w domu. Konsekwencją takiego działania powoda jest to, że rodzice i syn spotykają się na parkingu pod sklepem oddalonym od miejsca zamieszkania powodów i kilkaset metrów. Pozwany wykazuje też cechę dużej nielojalności wobec rodziców, która

wynika z faktu nieustanowienia służebności dożywotniego mieszkania na darowanej nieruchomości. Mimo jego zapewnień, że nie chce rodziców wyrzucić z domu, odmawia im ustanowienia gwarancji dożywotniego mieszkania. Sąd pierwszej instancji uznał zatem, że zachowania pozwanego wyczerpują znamiona „rażącej niewdzięczności” lecz fakt ten nie mógł mieć wpływu na treść orzeczenia ze względów powołanych w pierwszej części uzasadnienia, na podstawie których Sąd oddalił powództwo.

Na podstawie art. 102 k.p.c., z uwagi na sytuację materialną powodów, Sąd pierwszej instancji nie obciążał ich kosztami procesu poniesionymi przez pozwanego.

O kosztach nieopłaconej pomocy prawnej orzekł na podstawie art. 29 ust. 1 ustawy Prawo o adwokaturze (Dz.U. z 2002r., nr 123, poz. 1058 ze zm.), § 2 ust. 1 i 3, § 4 ust. 1 i 2, § 6 pkt 7, § 19, § 20 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz.U. z 2002r., nr 163, poz. 1348 ze zm.). Na koszty te składa się wynagrodzenie pełnomocnika w kwocie 7 200 zł plus podatek od towarów i usług w kwocie 1 656 zł. Razem – 8 856 zł.

Od wyroku tego wnieśli apelację powodowie . Zaskarżyli wyrok w punkcie 1.

Zarzucili ;

- naruszenie prawa materialnego tj art. 898 §2 kc w zw. z art. 405 kc i art. 409 kc poprzez ich niezastosowanie i przyjęcie , że wyjście przedmiotu darowizny z majątku obdarowanego stoi na przeszkodzie uwzględnienia powództwa , pomimo , iż z literalnego brzmienia powołanych przepisów wynika , że do odwołania darowizny stosuje się przepisy o bezpodstawnym wzbogaceniu , a od chwili zdarzenia uzasadniającego odwołanie darowizny obdarowany ponosi odpowiedzialność na równi z bezpodstawnie wzbogaconym , który powinien się liczyć z obowiązkiem zwrotu , a zatem fakt rozszerzenia wspólności majątkowej małżeńskiej przez pozwanego na przedmiot darowizny , a następnie darowanie jej synowi nie unicestwia roszczenia powodów względem pozwanego;

- naruszenie prawa materialnego tj. art. 58 § 2 kc i art. 898kc w zw. z art. 405 kc i 407 kc poprzez ich niezastosowanie w stanie faktycznym sporawy i przyjęcie , że pomimo istnienie podstaw do uznania umowy rozszerzającej wspólność majątkową małżeńską na przedmiot darowizny a następnie umowy darowizny przedmiotowej nieruchomości za nieważną sąd nie może , wobec nie podniesienia tego zarzutu przez powodów stwierdzić nieważności powyższych czynności prawnych , choć sąd zobowiązany jest badać ważność czynności prawnej jeżeli ta okoliczność ma wpływ na wynik sprawy oraz przyjęcie , że fakt , iż przedmiot darowizny objęty jest wspólnością majątkową małżeńską stanowi podstawę oddalenia powództwa , pomimo , że podstawę uwzględnienia powództwa stanowi wtedy art. 407 kc w zw. z art. 898 § 2 kc .

Powołując się na te zarzuty domagali się zmiany wyroku i uwzględnienia powództwa.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Apelacja powodów zasadna nie jest i skutku odnieść nie może . Wbrew zarzutom skarżących zaskarżony wyrok jest trafny , rację ma bowiem sąd pierwszej instancji , iż w okolicznościach niniejszej sprawy po stronie pozwanego brak jest legitymacji biernej , powodowie domagali się bowiem zobowiązania pozwanego do złożenia oświadczenia woli przenoszącego na nich własność nieruchomości szczegółowo opisanej w pozwie , a pozwany przed doręczeniem mu odpisu pozwu przestał być właścicielem nieruchomości.

Podziela Sąd Apelacyjny dokonane przez sąd pierwszej instancji ustalenia faktyczne , w szczególności , iż powodowie w dniu 26 lipca 2007r podarowali opisaną w pozwie nieruchomość swemu synowi – pozwanemu T. O. , a umową z dnia 23 marca 2011r pozwany T. O. i jego żona R. K. (1) dokonali rozszerzenia wspólności majątkowej małżeńskiej także i na podarowaną pozwanemu nieruchomość , a w dniu 7 lutego 2013r , czyli przed doręczeniem odpisu pozwu (został on bowiem doręczony 14 lutego 2013r) pozwany i jego żona podarowali tę nieruchomość swojemu synowi K., są one bowiem dokonane na podstawie dokumentów urzędowych i prywatnych , których prawdziwości nikt nie

kwestionował . Uzupełnić je należy tylko o ustalenie , że na dokonanie darowizny na rzecz K. O. (2) pozwany i jego żona R. K. (1) uzyskali zezwolenie Sądu Rejonowego w C. z dnia 26 listopada 2012r ., sygn. akt VINsm 706/12 , a nadto , że K. O. (2) został wpisany do Księgi wieczystej KW Nr (...) Sądu Rejonowego w C. z siedzibą zamiejscową w K. jako właściciel.

Chybiony jest podnoszony przez skarżących zarzut naruszenia prawa materialnego. Powodowie żądali zobowiązania pozwanego do przeniesienia na swoją rzecz własności nieruchomości szczegółowo opisanej w pozwie. Nie ulega wątpliwości w ocenie Sądu Apelacyjnego , że takie oświadczenie złożyć może jedynie właściciel nieruchomości . Tymczasem pozwany T. O. nie jest już właścicielem nieruchomości, której przeniesienia własności domagali się powodowie. Na podstawie umowy darowizny nabył ją bowiem K. O. (2) i jest on wpisany jako właściciel w księdze wieczystej. K. O. (2) nabył tę nieruchomość przed doręczeniem pozwanemu odpisu pozwu , zatem nie ma w tym stanie rzeczy zastosowania art. 192 kpc. Rację ma zatem , wbrew zarzutom skarżących sąd pierwszej instancji , że pozwany nie jest w sprawie legitymowany biernie , dlatego też powództwo nie mogło zostać uwzględnione.

Chybiony jest w tym stanie rzeczy zarzut naruszenia art. 405 kc i 407 kc w zw. z

z art. 898 § 2 k.c. Zgodnie z art. 898 § 2 k.c. zwrot przedmiotu darowizny powinien nastąpić stosownie do przepisów o bezpodstawnym wzbogaceniu. Od chwili zdarzenia uzasadniającego odwołanie darowizny obdarowany ponosi odpowiedzialność na równi z bezpodstawnie wzbogaconym , który powinien liczyć się z obowiązkiem zwrotu.

Zgodnie natomiast z art. 407 k.c jeżeli ten, kto bez podstawy prawnej uzyskał korzyść majątkową kosztem innej osoby, rozporządził korzyścią na rzecz osoby trzeciej bezpłatnie, to wówczas obowiązek wydania korzyści przechodzi na tę osobę.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego ugruntowany jest pogląd, zgodnie z którym w sytuacji nieodpłatnego rozporządzenia przez obdarowanego przedmiotem darowizny na rzecz osoby trzeciej, to na tę osobę przechodzi obowiązek zwrotu przedmiotu darowizny w razie skutecznego jej odwołania (por. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 15 stycznia 1992 r., III CZP 142/91, OSNC 1992/7-8/130; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 stycznia 2011 r., III CSK 137/10, Lex nr 1084562). Zatem w tym stanie rzeczy , wbrew zarzutom skarżących to nie pozwany jest legitymowany biernie do złożenia oświadczenia woli o przeniesieniu na rzecz powodów własności nieruchomości.

Chybiony jest także zarzut naruszenia art. 58kc. Istotnie naruszenie prawa materialnego sąd winien badać z urzędu , zatem bez znaczenia jest fakt , że pełnomocnik powodów na art. 58 kc się nie powoływał , jednakże nie ma to znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy albowiem właścicielem wieczystoksięgowym nieruchomości nie jest pozwany , tylko K. O. (2), zatem na pozwanego nie można nałożyć obowiązku zobowiązania do złożenia oświadczenia woli o przeniesieniu własności nieruchomości.

Zarzut naruszenia art. 407 kc jest także chybiony albowiem skoro jak zarzucają skarżący po dokonaniu darowizny na rzecz K. O. (2) podstawę powództwa stanowi art. 407 kc , to legitymowanym biernie może być jedynie obdarowany K. O. (2) , a nie pozwany. Trafnie więc , już z tych względów sąd pierwszej instancji powództwo oddalił.

Na marginesie jedynie wskazać trzeba , że chybiony jest podnoszony w apelacji zarzut jakoby pełnomocnik powodów dokonał stosownego przekształcenia powództwa wzywając do udziału w sprawie w charakterze pozwanej R. K. (1) na rozprawie w dniu 1 października 2013r (k- 267 akt) albowiem na tej rozprawie pełnomocnik powodów podtrzymał jedynie złożony w piśmie z dnia 15 marca 2013r wniosek o przypozwanie R. K. (1) na podstawie art. 84 § 1 kpc. Zgodnie z art. 84 § 2 k.p.c. osoba trzecia przypozwana do sprawy może zgłosić swe przystąpienie do strony jako interwenient uboczny. Przypozwanie nie jest tym samym co do dopozwanie innego podmiotu na podstawie art. 194 § 3 k.p.c.

Zgodnie z uchwałą Sądu Najwyższego z dnia 15 stycznia 1992r., IIICZP 142/91(OSNC1992/7-8/130) jeżeli na skutek rozszerzenia przez małżonków wspólności ustawowej przedmiot darowizny dokonanej na rzecz jednego z małżonków wszedł skład majątku wspólnego , do zwrotu tego przedmiotu wobec odwołania darowizny z powodu rażącej niewdzięczności obowiązani są oboje małżonkowie. Gdy w sprawie zachodzi przypadek współuczestnictwa

koniecznego po stronie pozwanej, co ma miejsce wtedy, kiedy przeciwko kilku osobom sprawa może toczyć się tylko łącznie (art. 72 § 2 k.p.c) uwzględnienie powództwa przeciwko komukolwiek z pozwanych wymaga pełnej legitymacji procesowej biernej, tj. udziału w sprawie w charakterze pozwanych wszystkich osób, których udział jest konieczny. Gdy w sprawie zachodzi współuczestnictwo konieczne, na sądzie pierwszej instancji, spoczywa obowiązek podjęcia odpowiednich czynności zmierzających do usunięcia ewentualnych braków w pełnej legitymacji procesowej(patrz. Wyrok SN z 17 listopada 2010r, ICSK 67/10 , niepubl) . Jednakże w tym stanie rzeczy fakt , że sąd pierwszej instancji nie zastosował art. 195 §1 kpc nie ma znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy albowiem , pozwany i jego żona R. K. (1) przed doręczeniem im odpisu pozwu przestali być właścicielami nieruchomości będącej przedmiotem darowizny i nawet gdyby R. K. (1) był w sprawie pozwaną powództwo nie mogłoby zostać uwzględnione .

Reasumując trafnie sąd pierwszej instancji powództwo oddalił , a apelację jako pozbawioną uzasadnionych podstaw należało oddalić na mocy art. 385kpc.

O kosztach nieopłaconej pomocy prawnej orzeczono na podstawie art. 29 ust. 1 ustawy Prawo o adwokaturze (Dz.U. z 2002r., nr 123, poz. 1058 ze zm.), § 2 ust. 1 i 3, § 4 ust. 1 i 2, § 6 pkt 7, § 19, § 20 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz.U. z 2002r., nr 163, poz. 1348 ze zm.